

Árkád 2: zajvédő fal helyett bevásárlóközpont

Kőbányát és Zuglót a Kerepesi út választja el. A tervek szerint a kőbányai oldal mentén 200 méter hosszan elnyúló, hetvenezer négyzetméter szintterületű Árkád bevásárlóközpont mellé 80 méter hosszú, 137 méter széles, húszezer négyzetméter szintterületű új plaza épülne, „Árkád 2” elnevezéssel. A hatástanulmány szerint az új létesítmény nem okoz számottevő környezeti terhelést a környező lakóépületeknek. A Levegő Munkacsoport hiányosnak tartja a hatástanulmányt.

A Levegő Munkacsoport részt vett a környezeti hatástanulmánnyal kapcsolatban december 17-én megtartott közmeghallgatáson.

A Kerepesi út jelenlegi személy- és tehergépkocsi-forgalma mind nappal, mind éjjel hatalmas. A hatástanulmány szerint az utak forgalma nem fog növekedni az új létesítmény miatt, csak a látogatók száma lesz több azok közül a személygépjárművek közül, amelyek amúgy is arra közlekednének. A dokumentum kijelenti, hogy a Kerepesi út levegője jelenleg jó, rosszabb esetben is megfelelő, és terhelhetőségi tartalékokkal rendelkezik.

A vizsgálat szerint az új, 19 méter magas épület 5 dB értékkel csökkenti majd a Kerepesi út forgalmából eredő zajhatást a mögötte lévő, Gyakorló utcai egyik 10 emeletes lakóépületnek a tervezett kereskedelmi létesítmény felé eső homlokzata előtt. A mellette lévő hasonló két épületnek nem lenne ebből haszna, azokat a meglévő Árkád tömege sem védi, mivel ezek felé már oldalról betör a Fehér út forgalmának igen markáns közlekedési zaja. A tervezett épület 137 méter hosszú keleti oldala 27 méter közelségbe kerül a Gyakorló köz szintén 10 emeletes lakóházához, de oldalra kevésbé, csak a ház homlokzatának a feléig működne a zajárnyékoló hatás, a ház másik felének az Árkád felé eső homlokzatát továbbra is szabadon fogja érni a Kerepesi út közlekedési zaja.

A Kerepesi út zuglói oldalán is áll egy, a Gyakorló utcai házaknál hosszabb, öt lépcsőházas, 10 emeletes lakóház, amelynek fele a jelenlegi Árkád épületével szemben, annak homlokzatától 55 méternyire van, másik fele pedig a tervezett Árkád 2-vel kerülne szembe. A hatástanulmány nem foglalkozott azokkal a várható hatásokkal, amelyek ezt a házat érnék.

A Levegő Munkacsoport kérdésére a jelenlévő szakértő azt a választ adta, hogy sem a bevásárlóközpont homlokzati hosszának megnövelése, sem a látogató gépkocsik számának becsült 25%-os növekedése (mely szintén a Kerepesi úti oldalra épített, felül nyitott rámpán érne el a 2. és 3. szinten lévő parkolókat) a jelenlegi magas, határérték feletti zajszinthez viszonyítva nem okozna észlelhető zajhatás-növekedést a Kerepesi úton. A szállítási forgalom jelentős növekedésének zaja sem lesz észlelhető ugyanilyen okokból.

Lehet, hogy van egy olyan környezetterheltségi határ, amin túl már semmilyen többlet nem érzékelhető? Érdekes elv. Ezek szerint még rádobhatunk néhány lapáttal a Kerepesi útra! Fölösleges hatástanulmánnyal vizsgálgatni, hogy az ott lakó emberekre milyen hatással lesz...

Nem vizsgálták a Kerepesi út túloldalán várható légszennyezettség növekedését sem a tervezett létesítménnyel összefüggésben.

A Zuglói Önkormányzattól nem vettek részt a közmeghallgatáson.

A Levegő Munkacsoport – értékelve a hatástanulmány légszennyezettséggel és zajállapotokkal foglalkozó fejezeteit – nem tartotta elfogadhatónak azok következtetéseit, hiányosnak tartotta a vizsgálatokat.

Budapest, 2007. december 18.

Schnier Mária
a Levegő Munkacsoport elnökhelyettese

Mellékletek:

1. Levél a környezetvédelmi felügyelőségnek
2. Szóbeli kiegészítés közmeghallgatáson

**Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi,
Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség**

Tárgy: Budapest X. kerület Örs vezér tere - Új bevásárlóközpont (Árkád 2) környezeti hatástanulmány véleményezése és állásfoglalás a f. hó 17-i közmeghallgatásra
Iktatószám: KTVF 43265-16/2007.

Tisztelt Felügyelőség!

Tárgyi létesítmény hatástanulmányát az alábbi szempontok miatt nem tartjuk elfogadhatónak:

A létesítmény vizsgálandó hatásterületét indokolatlanul szűken értelmezi. A két kerület határán lévő, 70 000 négyzetméter szintterületű bevásárlóközpont 25 %-os bővítésének hatásait kizárólag a X. kerület lakóházainak szempontjából (Gyakorló utca, Gyakorló köz) vizsgálja. A 44 méter szabályozási szélességű Kerepesi út XIV. kerületi oldalán lévő tízeemeletes épületre (Kerepesi út 90-98.) várható hatásokat teljesen mellőzi.

Meg kívánjuk jegyezni, hogy az 1997. évben készített „Örs vezér téri ECE bevásárlóközpont előzetes környezeti hatástanulmány” a várható hatások szempontjából vizsgálta a Kerepesi út 90-98. számú épületet is mind zaj, mind levegőszennyezés vonatkozásában.

Jelen hatástanulmány nem is tartja szükségesnek szövegében megindokolni, hogy miért nem vizsgálta a Kerepesi út túloldalán lévő lakóházra a tervezett létesítmény miatt várható hatásokat, mivel ez nem is indokolható. Nem lenne indokolható akkor sem, ha elfogadnánk azt a prognózist, hogy a Kerepesi út forgalma nem növekedne ténylegesen az új létesítmény miatt, hiszen csak az itt amúgy is elhaladók vennék igénybe az új létesítményt.

A tervezett új létesítménybe behajtó látogató forgalom ugyanis még ebben az esetben is terhelően hatna mind légszennyezés, mind zaj vonatkozásában, mivel a 2. és 3. szinten elhelyezett parkolóba a Kerepesi úti oldalra épített rámpán jutna fel.

A tervezett létesítmény szállító forgalma, ami mindenképpen ráadásként megjelenő forgalom lenne a Kerepesi út viszonylatában is, szintén a Kerepesi útról közelítené meg az új épületet.

Figyelemre méltó, hogy az áruszállítási forgalom a Gyakorló köz/Kerepesi úti fogadónál a jelenleginek több mint 60 %-ával növekedne. (Közérthető összefoglaló 5/16 oldal)

Az éves vevői csúcsidő forgalom várható növekedésének aránya 30 %-os lenne az új épületrész miatt. Ez a prognózis a „Közérthető összefoglaló” 5/16 oldalán is olvasható.

Nem elfogadható a várható légszennyezés prognózisa szempontjából, hogy csupán a 2. szinten lévő parkoló szellőzésével foglalkozik a vizsgálat, egyébként kitűnő áramlástani elv alapján. A környező légtérbe kijutó szennyezőknek a külső levegővel való keveredését azonban nem értékeli a meglévő légszennyezettséghez viszonyítva, mivel nem foglalkoznak annak alapszennyezettségével.

Meg kell jegyeznünk, hogy a Környezetvédelmi Laboratórium nitrogén-dioxidra és nitrogén-oxidokra vonatkozó vizsgálatai igen kedvező időszakban történhettek, hogy mind az órás, mind a 24 órás átlagok szempontjából „jó”, illetve „kiváló” minősítést tudtak produkálni. A Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft. 2002. április 4-én mért adatai ugyanis kedvezőtlenebbek.

A tervezett létesítmény hatástanulmányának 26. oldalán egyébként a nitrogén-oxidokra vonatkoztatva megjegyzi, hogy új forrásból származó immiszió növekedés éves átlagban a mértékadó paraméter, a nitrogén-oxidok esetében legfeljebb 6,2 mikrogramm/köbméter lehet a határérték eléréséig. (A jelenleg kimutatott éves átlag-terheltség a határérték 91 %-a.)

Ehhez képest igen kockázatos dolognak tartjuk annak a lehetőségnek a megengedését, hogy új - gépjármű látogató- és szállító - forgalmat vonzó létesítmény bármilyen csekély mértékben is növelje a légszennyezést e mértékadó paraméter vonatkozásában. (Ezzel kapcsolatos prognózis változatok a hatástanulmány 31-32. oldalán olvashatók.)

A tervezett létesítmény hatástanulmánya nem foglalkozik a porszennyezéssel. Mivel a szálló porra vonatkozó 24 órás határértéket (50) egy naptári év alatt 35 alkalomnál többször nem lenne megengedett túllépni a 25/2001. (XII. 7.) KöM-EüM-FVM sz. rendelettel módosított 14/2001. (V.9.) KöM-EüM-FVM sz. rendelet 12. sz. táblázata szerint, és köztudomású, hogy ennek ellenére az ilyen alkalmak száma Budapesten a 150-et is meghaladja, a tanulmány súlyos hiányosságának tekintjük a porszennyezés vizsgálatának mellőzését!!

A térség porszennyezésére vonatkozóan csak a Fővárosi Levegőtisztaság-védelmi Kft. 2002. júliusában készített „Szakértői vélemény a Bp. Örs vezér téren és környezetében végzett levegővédelmi, és zajterhelési vizsgálatokról” című munkájában találhatunk adatokat. Nevezett munka az Árkád bevásárlóközpont átadása után, 2002. március-áprilisban végzett vizsgálatai összefoglalójában a terület por-szennyezését 58,6-ban állapította meg. Mivel ez a mennyiség már eleve magasabb a határértéknél, ebből következik, hogy új, légszennyezést - akár gépjármű forgalommal - indukáló létesítményt a térségben nem szabad építeni!

Zaj vonatkozásában különösen fonákul hat a 44 méter szabályozási szélességű Kerepesi út XIV. kerületi oldalán lévő tízemeletes, 5 lépcsőházas lakóház mellőzése, mivel a 98. sz. lépcsőház éppen szemben lenne a tervezett bevásárlóközpont-bővítéssel. A környezeti hatástanulmány 4.3. fejezete ezt azzal az elfogadhatatlan érveléssel indokolja, hogy a környező úthálózat most is jelentős zajterhelése következtében „csak közvetlen hatásterület jelölhető ki”.

Ezt azért találjuk érdekesnek, mert a X. kerületi oldalon a Gyakorló utca - Gyakorló köz mögötti, kb. 130-130 m-es sávot hatásterületnek tekinti a vizsgálat zajvédelem szempontjából.

Elfogadhatatlannak tartjuk a várható zajterhelés értékelését 4.4. fejezet szerint:

„Összességében tehát elmondható, hogy az új bevásárlóközpont létesítése a környezetben lévő védendő lakóépületek zajterhelését - első sorban a jelentős közlekedési zajforrások árnyékoló hatása miatt – kedvezően befolyásolja. Jelentős mértékű zajcsökkenés következik be a hatásterületen épp a védendő lakóépületek irányába.”

Ez valóban igaz a bevásárlóközpont épületétől délre eső területekre vonatkoztatva, ami azonban a hatásterületnek csak az egyik fele!

A Kerepesi út 90-98. számú házak szempontjából az Árkád bevásárlóközpont jelenlegi forgalma és meglévő, 200 méter hosszú homlokzata is zajt felerősítő hatást fejt ki, a látogató forgalom 25 %-kal való növelése és a homlokzat Kerepesi úti meghosszabbítása súlyosbítaná ezt a körülményt.

A hatásvizsgálat zajvédelmi része szerintünk akkor lenne teljes, ha a tervezett létesítmény környezetében lévő, XIV. kerületi lakóépületre valószínűsíthető hatással is foglalkozna, számításba véve a látogató- és szállító forgalom növekedését a tervezett bővítés miatt.

Az Árkád bevásárlóközpont hatástanulmányainak (mind a már megvalósult épület előzetes környezeti hatástanulmányának, mind a tervezett bővítés környezeti hatásvizsgálatának) súlyos hiányossága, hogy nem foglalkozik a tetőtéri parkoló hatásaival.

Mivel a tetőtéri parkoló egyáltalán nincs leárnyékolva, az ott álló autók napos időben fényvisszaverő és felmelegedve benzingőz kibocsátó hatást produkálnak a bevásárlóközpontot körülvevő tízemeletes házak között.

A tetőtéri parkoló telítettsége az év több időszakában előfordul. Maximális telítettség esetén több száz autóra lehet számítani. Ez a mennyiség nem csak a vásárlási csúcsidőszakok, hanem a közterületi parkolási rendelet megszigorításának is függvénye lehet.

Fedetlen tetőtéri parkolók létesítését szerintünk nem lenne szabad megengedni. Ezt a problémát a már meglévő épületnél is kezelni kell, még abban az esetben is, ha a 25 %-os bővítmény nem jön létre.

Nem indokolható az új bevásárlóközpont létesítése sem a kiszemelt telek rendezetlen állapotával sem a jelenleg ott működő létesítmény elavult gépészeti berendezéseinek zajkibocsátásával. A rendezetlen állapot és a környezeti zaj, valamint egyéb környezetszennyezés önkormányzati intézkedésekkel megszüntethetők lenne.

A Levegő Munkacsoport az eltelt években több alkalommal fordult kéréssel mindkét kerület polgármesteréhez az Őrs vezér téri állapotok humanizálása érdekében, mindeddig eredménytelenül.

Fent kifejtett körülmények miatt nem javasoljuk a környezeti hatásvizsgálat elfogadását. Az Árkád bevásárlóközpont tervezett új épületének megvalósítását a térség környezeti terheltségére és annak a tervezett létesítmény miatt várható növekedésére való tekintettel ellenezzük.

Budapest, 2007. december 12.

Horváth Zsolt
igazgató

Schnier Mária
elnökhelyettes

Kiegészítések az Árkád 2 környezeti hatástanulmány véleményezéséhez (a december 17-i közmeghallgatáson szóbeli hozzászólásra)

Köszönet az ECE Managementnek az információkért, a hatástanulmány színes példányáért, amely a zajvédelmi munkarészek értelmezését lehetővé tett. Továbbá a homlokzatra vonatkozó - múlt hétfői kérésemre - megadott újabb információkért. Ezeket futárpostával juttatták el irodánkba.

Az írásbeli véleményezésünknek a benzinkúttal kapcsolatos mondatát e-mailen korrigáltam a Felügyelőség felé. Ennek értelmében a véleményezésünk 1., oldal utolsó mondatát kérem tárgytalannak tekinteni.

A véleményezés végső következtetése a Levegő Munkacsoport Elnökségének álláspontját tartalmazza. A környezeti hatástanulmányra vonatkozó megjegyzéseket munkatársaimmal közösen fogalmaztuk meg.

A levegőszennyezéssel foglalkozó rész nem vette figyelembe a tervezett létesítmény miatt prognosztizált szállító forgalom megnövekedését. Az a Gyakorló köz/Kerepesi út sarkon jelentkezne: a jelenlegi napi 170 szállító járműhöz + 110 szállító jármű, tehát több mint 60 %-os növekedés. Ez többletforgalomként jelentkezne a Kerepesi úton is, és a Gyakorló köz háza előtt is, az új épület oldalánál lévő behajtón. (Az új épület a Gyakorló köz lakóházától kb. 27 méternyire lenne, bár nem a behajtóval szemben, hanem a 137 méter hosszú keleti homlokzat hátrább lévő részével szemben.)

2007. április 7. és május 6. között mérték óránkénti gyakorisággal a NO₂, NO és NO_x értékeket igen nagy pontossággal hozzárendelve valamennyi mért értékhez a meteorológiai adatokat is. Azonban NO₂-re vonatkozóan a rendelet az óras határértékekre vonatkozóan azt is előírja, hogy a naptári év alatt mindössze 18 alkalommal léphet túl a határérték. A tanulmányban közölt 1 hónap alatt ez 4 alkalommal történt. Ez bizonyítja, hogy nem elegendő egy térség légszennyezettségi állapotának jellemzéséhez az 1 hónapig tartó mérés. Egyébként abban az egy hónapban nem a leggyakoribb szélirány volt a területen.

A porszennyezést mindössze 24 óráig mérték – amint a hatástanulmány írja – azt is csak a KSZT módosításával kapcsolatban. A hatástanulmány ennek körülményeit nem írja le. Egyébként a PM₁₀ mérésére vonatkozóan ugyanaz a helyzet, mint a NO₂ méréssel kapcsolatban. E szennyező esetében a rendelet évi 35 alkalommal enged túllépést. Írásbeli véleményünkben már tettünk megjegyzést arról, hogy ilyen mérést a hatástanulmány megalapozásaként kellett volna végezni.

A légszennyezettségi adatok éves szintre történő validálását (Baross téri havi adatokkal) nem tartjuk elfogadhatónak az 1 hónapig tartó NO₂ mérésre támaszkodva. Számos körülmény befolyásolhatja a többi 11 hónap adatait. Ezért – amellet, hogy a NO_x éves határértékéhez viszonyított, validálással számított 91%-os jelenlegi terheltségi érték mellett kockázatosnak tartanánk bármilyen többletterhelést – az éves határértékhez 6,2 mikrogramm/köbméter többlet terhelhetőséget fikciónak tartjuk. Mivel nem egzakt mérésre támaszkodó adatot használtak, nem bizonyítja a terhelhetőséget. Ennek értelmében a többletterhelésre vonatkozó egzakt számítások sem tekinthetők bizonyítéknak abból a szempontból, hogy az új létesítmény forgalma nem okozna túlterhelést.

Mindenképpen hiányoljuk a Kerepesi úti oldal tervezett létesítmény miatti zajterhelésének kimutatását. Annál is inkább mert a kitűnő szakemberek valószínűleg figyelembe vették volna a több mint 30%-kal megnövelni szándékozott homlokzat következtében fellépő hatásokat is. A Gyakorló köz lakóházára vonatkozóan egyébként nem lenne említésre méltó a zajárnyékoló hatás, a tanulmányhoz mellékelt zajtérképek szerint sem.

Hiányoljuk a forgalmi ábrát a Kerepesi út/Gyakorló köz lámpás csomópontnál.

A parkoló szellőzési körülményei szerintünk kánikulában nem lesznek olyan kedvezőek. Nem vették figyelembe a nyitott rámpákat, melyeken 58 métert halad a vendégforgalom.